

Tab. 2. Wyniki leczenia na fermie drugiej

Lek	Furacoccid	Zwierzęta poddane leczeniu			Upadki		
		sztuk młode	sztuk stare	razem	młode	stare	%
zadawany	lecniczo	44	7	51	8	—	15,7

Z przeprowadzonych badań dają się wysunąć następujące wnioski:

1. Furacoccid jest dobrym środkiem zapobiegawczym przeciwko kokcydiozie.
2. Lek ten należy stosować bardzo wcześnie.
3. Na podstawie przeprowadzonych badań można przypuszczać, że furacoccid stosowany leczniczo jest skuteczny w 80—90%.

Dobre warunki zoohigieniczne są jednym z elementów wspomagających skuteczność terapii.

Adres autora: dr Franciszek Kamyszek, Poznań 7 Głogowska 168 m 3.

Камышек Ф. ФУРАКОКЦИД В ОСИЛИВАНИИ КОКЦИДИОЗА КРОЛИКОВ.

Автором испробовалась терапевтическая и профилактическая эффективность фуракокцида (2,2% фурацин) в осиливании кокцидиоза кроликов. Исследования велись в 2 фермах на 181 кроликах. В результате исследований автор заключает, что —

1. Фуракокцид является хорошим профилактическим средством при кокцидиозе кроликов (в опытах автора 100%);
2. В зависимости от условий кормления и содержания кроликов получается после применения препарата высокий терапевтический эффект (80—90%).

JAN BUDZYŃSKI

PZLZ Piątek

Zatrucie koni spleśniałą karmą

Na obszarach nisko położonych mokre lata są prawdziwą klęską dla produkcji dobrej paszy na okres zimowo-wiosenny. Nie mówiąc już o braku w paszy witamin, makro- i mikroelementów, nadmiernej wilgoć i brak dostatecznej insolacji często powoduje zakażenie paszy grzybami chorobotwórczymi.

Taką żywiołową klęską nadmiernych opadów i powodzi dotknięta została niecka nadburzurzańska, w której rozciągają się rozległe łąki, będące w okresie lat suchych wspierałym zapleczem dla bazy paszowej naszej hodowli wiejskiej i wielkich gospodarstw państwowych a przede wszystkim dla elitarniej hodowli koni.

Jedną z form grzybiczego zatrucia jest tzw. „szczawka” u koni. Objawia się ona tym, że koń przez dłuższy okres czasu często i dużo moczy oraz chętnie pije dużo wody. W dalszym ciągu anamnezy właściciel konia zwykle mówi, że karmił konia sianem niedosuszonym z powodu ciągłych deszczów, kurzącym się i nieco stęchłym. Siano straciło swój szarozielony kolor i nieco zbrązowiło. W innym wypadku właściciel mówi, że owies lub żyto z siewką (tzw. kłosowanka) ma zapach pleśni.

Istotnie w ciągu ostatnich trzech lat pogoda przy zbiorach siana nie sprzyjała. Pokosy siana, często po-

Kamyszek F. — Furacoccid in the control of coccidiosis in rabbits.

The aim of the present paper was the evaluation of furacoccid (2,2 per cent furacin) for the control of coccidiosis in rabbits. The investigations were carried out on 181 rabbits on two farms. The drug was administered prophylactically and therapeutically. The present investigations proved that: 1. Furacoccid is a suitable preventive drug against coccidiosis (100 per cent of positive results in the present investigations). 2. In therapeutic doses the drug is efficacious in 80—90 per cent of the treated cases, depending on the breeding conditions (housing and feeding) of the rabbits.

Kamyszek F. — Le Furacoccid dans la lutte contre la coccidiose des lapins.

Le but de cet ouvrage était l'appréciation de la valeur de furacoccid (2,2 furacine) dans la lutte contre la coccidiose des lapins. Les recherches ont été conduites dans 2 fermes sur 181 lapins. On a servi le remède thérapeutiquement et prophylactivement. En vertu des recherches conduites, l'auteur est venu aux conclusions suivantes: 1. Le furacoccid est un bon remède préventif à l'occasion de coccidiose (en cette occurrence 100%). 2. Ce remède administré en doses thérapeutiques est efficace en 80—90%, en dépendance des conditions d'existence et de nutrition des lapins traités.

Kamyszek F. — Furacoccid in der Bekämpfung der Kaninchenkokzidiose.

Verfasser strebte zur Feststellung des therapeutischen Wertes von Furacoccid in der Bekämpfung der Kaninchenkokzidiose. Die Untersuchungen wurden in 2 Farmen bei 181 Kaninchen vorgenommen. Das Präparat ist therapeutisch und prophylaktisch angewendet worden. Aus den Ergebnissen der Untersuchungen zieht der Verfasser folgende Schlüsse: 1. Furacoccid ist ein gutes Vorbeugungsmittel in der Kaninchenkokzidiose (100% positiv). 2. Furacoccid therapeutisch angewendet wirkt in 80—90% positiv. Die Wirksamkeit des Präparats hängt von den Umwelt- und Ernährungsbedingungen der behandelten Tiere ab.

kryste wodą, zostały wyplukane z witamin, fermentów i soli mineralnych. Rolnicy często musieli wynosić siano z wody na wyższe położone miejsca, a w obawie przed dalszymi dniami słyły wilgotne siano zwozili do stodół. Ten sam los spotkał i zbiory zboża. Ziarna zbóż zatęchłych wydawały cuchnącą woń. Podejrzane ziarna owsa czy jęczmienia, rzucone na gorącą patelnię wydawały odrażającą woń pleśni.

Wśród takich okoliczności i braku sposobów czy umiejętności suszenia siana i zboża, w latach deszczowych dochodzi do wcale częstych przypadków grzybiczego zatrucia wśród objawów wielomoczu, często-moczu, częstego napinania się do moczu, błyskania u klaczy, utraty apetytu, dyspepsji, wzmożonego pragnienia i osowienia.

Zależnie od ilości grzybów w pokarmie, ich rodzaju, zjadliwości oraz indywidualnej predyspozycji konia obraz „szczawki” będzie mniej albo więcej wyrazisty

Znaczenie patologiczne mają: pleśń czarna czyli kropidlakowa, pleśń zielona czyli pędzlakowa oraz pleśń biała czyli mierzwową, zawierające: substancje drażniące i toksyczne, porażające układ nerwowy i moczowy jako też jady działające narkotycznie.

Jady grzybicze stopniowo zmniejszają zdolności obronne wątroby, przedostają się do krwi, nerek i mózgu.

„Szczawka” jest wyrazem chorobotwórczej grzybicy, atakującej głównie system moczowy i układ neuro-humoralny.

Wskutek przekrwienia kłębuszków nerkowych do nerek doprowadzona zostaje duża ilość wody, która w 90% nie ulega resorpcji zwrotnej w kanalikach nerkowych. Z ucieczką dużej ilości wodnistego moczu organizm traci sole mineralne; może dojść do kwasicy.

Podobnie jak w moczówce prostej spada ciężar właściwy moczu. Brak też jest białka i cukru w moczu. Dzienna ilość wydalanego moczu może wynosić do 60 litrów. Wzrastające pragnienie jest odruchem wyrównania strat płynów z organizmu. W przewodzie pokarmowym pleśnie niszczą bakterie witaminotwórcze, dochodzi więc do awitaminozy i do coraz gwałtowniej narastających objawów chorobowych, jak: nieżyt żołądka i jelit, żółtaczka, szybki spadek wagi ciała, nastroszona sierść, chwiejny chód, włókienkowe drżenie mięśni, apatia, wzrost ilości oddechów oraz niewydolność mięśnia sercowego.

Toksemia pleśniowa w czasie ciąży może doprowadzić do poronienia oraz do zachwiania hematopoezy szpiku kostnego. W razie dołączenia się bakterii chorobotwórczych może dojść do nagiej zwyczajki temperatury i posocznicy.

Leczenie wymaga dużej cierpliwości, by wyprowadzić konia ze stanu kachektycznego do możliwej kondycji, rekonwalescencji i zdolności do pracy. Pierwszym warunkiem powodzenia kuracji jest zaprzestanie podawania stęchłej paszy i zmiana karmy. W razie anemii konieczna jest transfuzja krwi. Wstrzykiwałem 10% roztwór żelatyny w ilości 200—300 ml. Dla odtrucenia organizmu i przerwania przewodnictwa bodźców chorobowych idących do kory mózgowej dożylnie wlewałem 1% roztwór polokainy w ilości 50—100 ml.

Zamiast wody do picia podawałem sondą odwary z siemienia lnianego 2 razy dziennie po 10 l z dodatkiem *Magnesia usta* 10 g, *Ferrum sulfuricum* 5 g lub *Ferrum lactium* 5 g oraz 200 g cukru. W ten sposób

udawało mi się dość szybko zablokować „przepuszczalność” nerek i pozbyć się wielomoczu. W pierwszych dniach kuracji stosowałem po 40 ml ceromanganu i dla dezynfekcji dróg moczowych po 15 g urotropiny w 100 ml wody dożylnie. Przy objawach nieżytu przewodu pokarmowego z odwarem siemienia lnianego podawałem po 200 g *Natrium bicarbonicum*. Brak apetytu przywracały zwykle wlewania kleików z siemienia lnianego lub ryżu z dodatkiem soli kuchennej i soku cytrynowego. Po ustaniu objawów wielomoczu podawałem po 10 l chudego mleka pasteryzowanego dziennie.

Stosowane też były wstrzykiwania: *Calcium glucon.*, *Antistin*, *Hypophysin*, *Vitamin A + D*, *Vitaminum B compl.*, *Tonophos* oraz *cardiaca*.

W czasie kuracji konia należy okryć ciepłym kocem i zapewnić mu stały dopływ świeżego powietrza. Czas leczenia przeważnie dłuższy niż 7 dni. Przebieg leczenia o ile nie było zalegania — zwykle pomyślny. Okres zielonkowy znacznie ułatwia leczenie.

Nie stosowałem ani sulfonamidów z obawy jeszcze większego podrażnienia nerek, ani antybiotyków, ponieważ antybiotyki fungistatyczne jak *griseofulwina*, *mystatyna*, *mykostatyna* i inne nie były mi dostępne.

Profilaktyka nakazuje zabezpieczenie siana i zboża przed wilgocią. W braku paszy dobrej należy paszę podejrzaną przewietrzyć, wysuszyć i poddać insolacji. Zboże dotknięte grzybami np. owies czy żyto należy zagotować i po odlaniu wody spasać. Siano można by odkażić 1% wodorotlenkiem wapnia, następnie wypłukać i wysuszyć. W ten sposób można by jeszcze ratować ciężką sytuację żywieniową i wydobyć wartości odżywcze z niezupełnie zepsutej paszy. Odkazanie pasz ma wielkie znaczenie w czasie przedwiośnia i wiosny, zapobiega zatruciom grzybiczym i epidemiom zołżów.

Bezpieczeństwo i higiena pracy nakazywałyby ludziom stykającym się ze spleśniałym sianem czy zbożem wkładanie okularów a nawet masek oraz dokładne odkażanie rąk po pracy przy odkażaniu paszy.

Adres autora: Jan Budzyński, PZLZ Piątek, pow. Łęczyca.

JAN SZPAKOWSKI

PZLZ Sandomierz

Owrzodzenie trawieńca i dwunastnicy u buhaja

Przez chorobę wrzodową rozumie się tworzenie jednego lub więcej ubytków błony śluzowej i głębszych warstw nie tylko żołądka, lecz także innych odcinków przewodu pokarmowego narażonych na trawiące działanie soku żołądkowego. Mimo wszechstronnych dociekań, etiopatogeneza choroby wrzodowej nie została jeszcze we wszystkich szczegółach poznana. Wrzody żołądka i innych odcinków przewodu pokarmowego u zwierząt domowych rzadko mają znaczenie kliniczne, mogą być brane pod uwagę jedynie u sztuk o wysokiej przydatności hodowlanej. W rozwoju chronologicznym wiadomości o tej chorobie istniały różne kierunki anatomorfologiczne, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w naczyniach krwionośnych żołądka: teoria nerwowego kurcuza naczyniowego *Bergmanna* i inne. Niedokrwienie błony śluzowej według tej teorii ma sprzyjać samostrawieniu śluzówki przez sok żołądkowy. Według teorii mechanicznej *Aschoffa*, wrzód żołądka wywołany jest drażnieniem błony śluzowej żołądka w okolicy odzwiernika przez spływającą treść pokarmową zmieszaną z kwasem solnym. Hipoteza zapalna *Konjetzny'ego* doszukuje się przyczyn powstania wrzodu w nieżyłach żołądka. Wszystkie dotychczasowe poglądy na rozwój wrzodu żołądka przypisują dużą rolę wpływom kwasowo-peptycznym. Przyjmują one, że nadżarcie i następowe

owrzodzenie jest wywołane bezpośrednio przez działanie na błonę śluzową żołądka kwaśnego soku żołądkowego. U zwierząt doświadczalnych wrzód żołądka powstaje łatwiej przy równoczesnym zastosowaniu histaminy i kofeiny, które zwiększają wydzielanie kwasu solnego.

Nauka o powstawaniu choroby wrzodowej wkroczyła na nowe drogi dzięki pracom *Pawłowa* opartym na odruchach warunkowych. Powstaje klasyczna teoria korowo-trzewna, podana przez *Bykova* i *Kurcina*, która głosi, że podstawowe znaczenie w patogenezie choroby wrzodowej ma zaburzenie w prawidłowej czynności kory mózgowej. Według różnych badaczy między innymi *Roguskiego*, *Kubickiego*, w rozwoju choroby wrzodowej należy brać również pod uwagę zaburzenia biochemiczne, neurohormonalne, wpływ niedoboru witamin. Według tych badaczy powstawanie wrzodu żołądka ułatwia szereg czynników sprzyjających, w tej liczbie liczne bodźce mechaniczne i chemiczne pod postacią nieregularnego odżywiania, spożycie trudno strawnych, nadmiernie zimnych pokarmów. Według *Bangerta* (1912), *Tautza* (1911) nie przeżute, twarde części karmy mogą ranić błonę śluzową przewodu pokarmowego i powodować tworzenie się wrzodów. *Krage* opisuje liczne przypadki występowania wrzodów żołądka wśród piźmowców